

සවියෙන් පෙරට - අපි එකට ඒ ඉගෙනුම් පාසල හොරණ අධ්‍යාපන කලාපය

ශ්‍රේණිය

11 ශ්‍රේණිය

විෂයය

බුද්ධ ධර්මය

වාරය

2 වන වාරය

පාඩම

සසර දුකත් දුකින් මිදීමත් උගන්වන
 බෞද්ධ හේතුඵල ධර්මය

ගුරු උපදේශක

සී.ඩී. වික්‍රමාරච්චි මිය

කොට්ඨාසය

හොරණ

සවියෙන් පෙරට - අපි එකට e ඉගෙනුම් පාසල හොරණ අධ්‍යාපන කලාපය

ශ්‍රේණිය

11 ශ්‍රේණිය

විෂයය

බුද්ධ ධර්මය

වාරය

දෙවන

පාඩම

සසර දුකත් දුකින් මිදීමත්
 උගන්වන බෞද්ධ හේතුඵල ධර්මය

කේ.ඒ.භාග්‍යා ආරියරත්න මිය
 ශ්‍රීපාලි ජාතික පාසල - හොරණ

සසර චක්‍රයේ ජීවිත මිනිසා උගන්වන බොහෝමය මහාමාර්ගය

හේතුවල දහම වූ කලී
 ඔහු දහමේ මූලික
 ඉගැන්වීමකි.

ඉන්ද්‍රිය

විච්ඡේද

උපාදාන

ආයතන සිය

තණ්හාව

විද්වි

සම්ප්‍රේමය

11

හේතුඵල දහම පටිච්චසමුප්පාදය
ප්‍රතිත්‍යසමුප්පාද යන නම් වලින් ද
හැඳින්වේ.

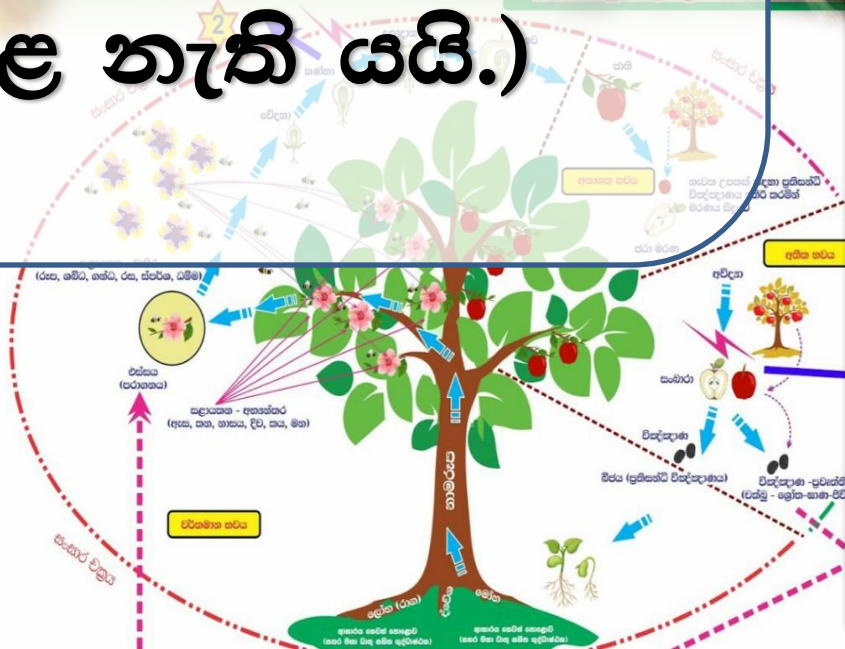
බුද්ධ දහමේ එන හේතුවල දහම
කුලින්,

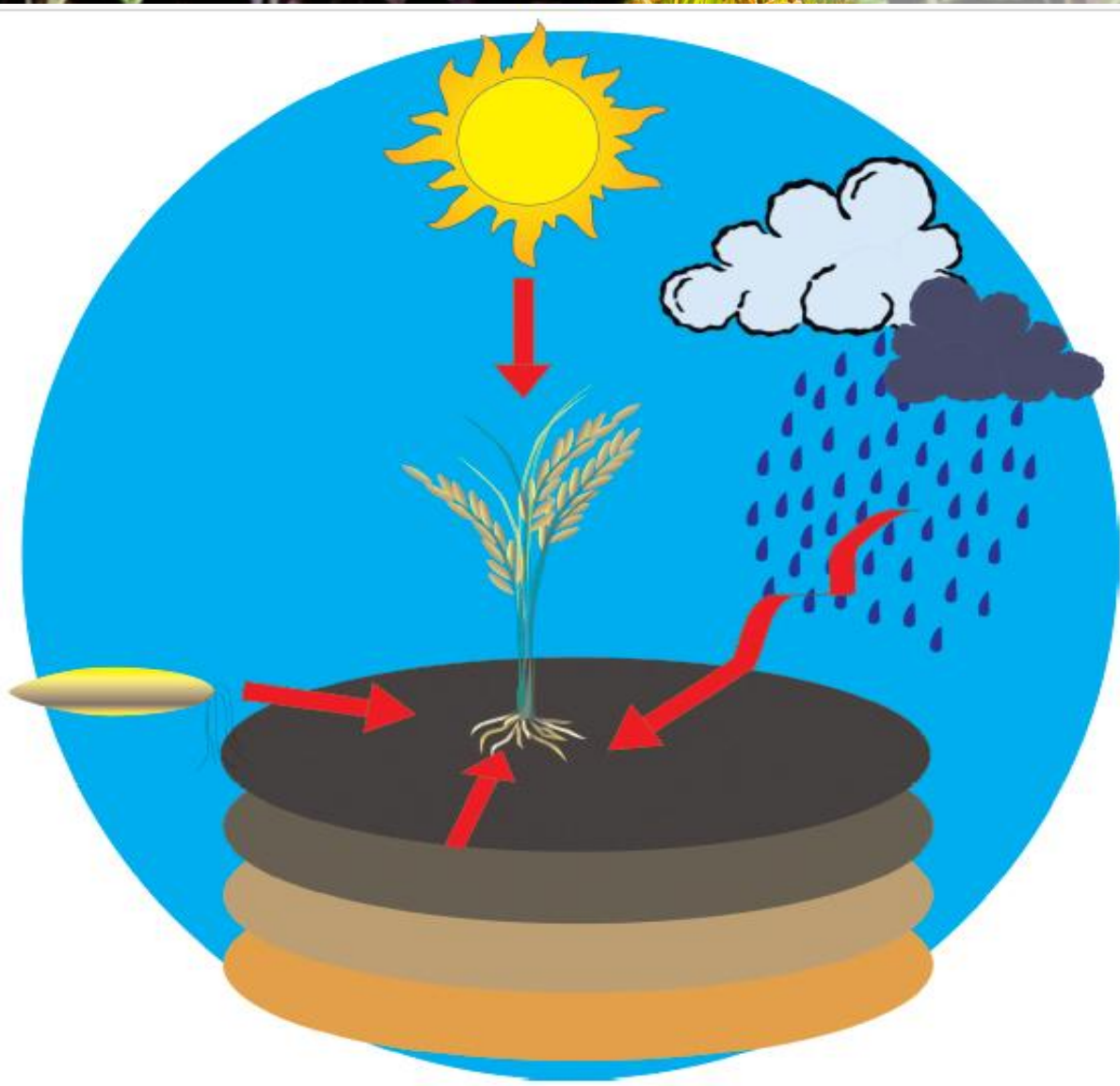
01. ඊෂ්වර නිර්මාණවාදය බැහැර කරයි.
(මැවුම්කාර, සර්වබලධාරී දෙවියෙකු ව්‍යාප්තියෙකු
ඇත යන මතය)

02. ආත්මවාදය බැහැර කරයි.
(නිත්‍ය වූ ආත්මයක් හෙවත් 'මම' යන කෙනෙකු
ඇත යන මතය)

හේතුං පටිච්ච සම්භූතං හේතුහංගා නිරුප්ඤ්ඤි

(හේතූන් ඇති කල්හි ඇතිවන දේ හේතු නැති කළ නැති යයි.)

වි පැළයෙන් හේතුඵල දහම

එක් දෙයක හට ගැනීමට, ඇතිවීමට බලපාන්නේ යමක්ද එය හේතුව යි.

එම හේතුවෙහි ක්‍රියාකාරීත්වය නිසා ඇතිවන දෙය හට ගැනෙන දෙය ඵලය යි.

මෙම සබඳතාව පැහැදිලි කරන ධර්මතාවය හේතුඵල දහම හෙවත් පටිච්චසමුප්පාදය යි.

හේතුව

ඵලය

හේතුව

ඵලය නැත

හේතුවල දහම බුදු දහමේ සාරයයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ සත් සතියෙන් පළමු සතියේදී පටිච්චසමුප්පාද ධර්මය මුලසිට අගටත්, අගසිට මුලටත්, මෙනෙහි කළහ.
(අනුලෝම හා පටිලෝම ලෙස)

අස්සඡී මහරහතන් වහන්සේ උපතිස්ස තරුණයාට බුදු දහම හඳුන්වා දුන්නේ හේතුවල දහම තුළිනි.
(යේ ධම්මා හේතුවපහවා..... ගාථාවෙනි)

“යමෙක් හේතුවල දහම දකී ද ඔහු ධර්මය දකී” බුදු හිමියෝ පැවසූහ.
(යෝ පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති සො ධම්මං පස්සති)

“ආනන්ද, සත්ත්වයා සසර අතරමං වී සිටින්නේ හේතුවල දහම නොදන්නා නිසා” යයි අනඳ හිමියන්ට බුදුරජාණන් වහන්සේ පැවසූහ.

හේතුවල දහම,

බුදුන් වහන්සේ නමක් ලොව
 උපන්නත්, නූපන්නත්
 සද්ධා කාලයකට, සද්ධා දේශයකටම,
 සද්ධා පුද්ගලයෙකුටම, සද්ධා සත්වයෙකුටම,
 සද්ධා දෙයකටම බලපාන්නාවූ ධර්මතාවයකි.

හේතුවල දහම දැක්වෙන සරල සූත්‍රය

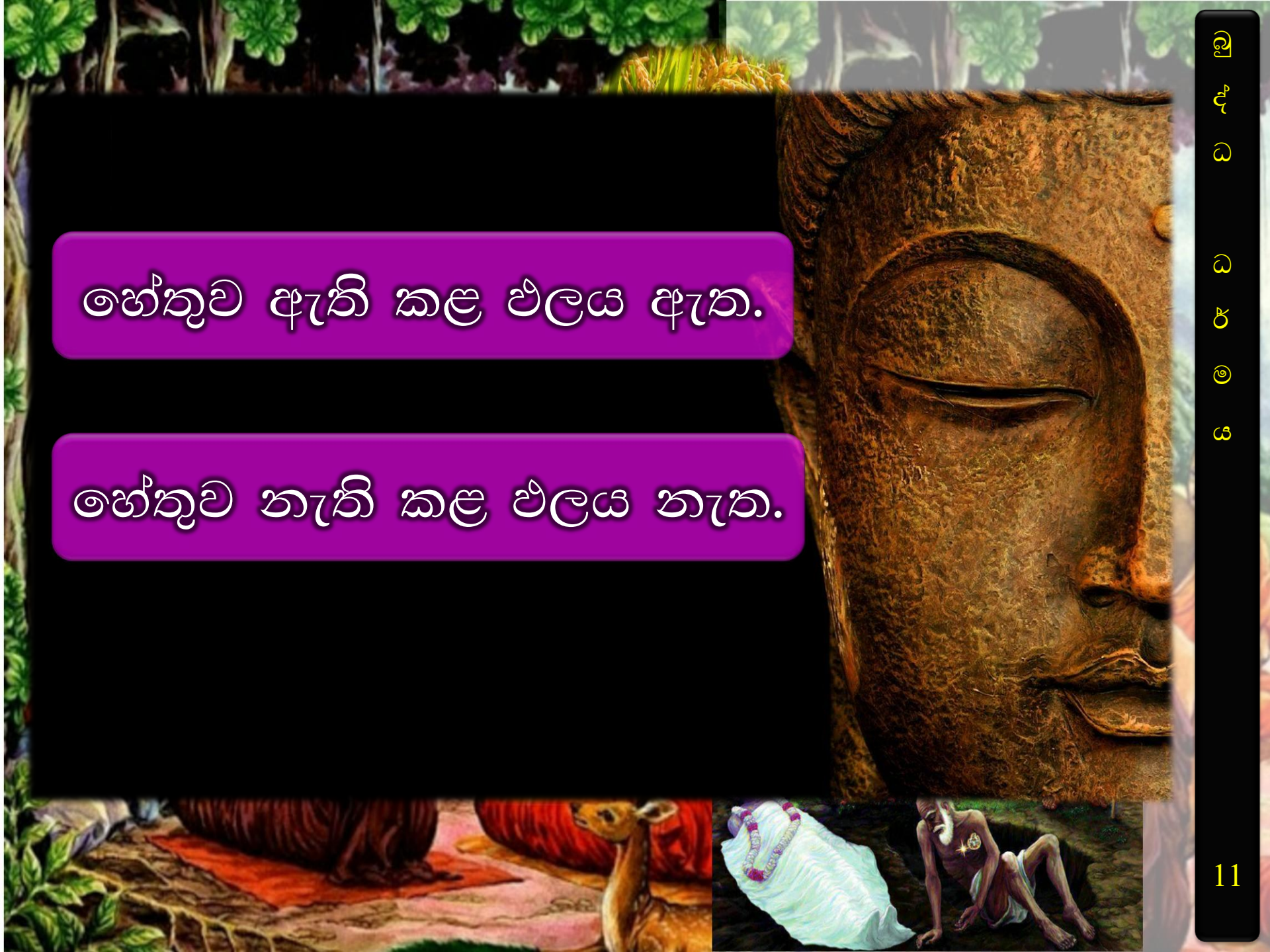
ඉමස්මිං සති ඉදං හෝති
 ඉමස්මිං උප්පාදා ඉදං උප්පජ්ජති
 ඉමස්මිං අසති ඉදං න හෝති
 ඉමස්මිං නිරෝධා ඉදං නිරුජ්ඣති

අදහස :

මෙය ඇති කල්හි මෙය ඇතිවේ
 මෙය හට ගැනීමෙන් මෙය හටගනී
 මෙය නැති කල්හි මෙය ඇති නොවේ
 මෙය නැති වීමෙන් මෙය නැතිවේ

හේතුව ඇති කළ ඵලය ඇත.

හේතුව නැති කළ ඵලය නැත.

බුදු දහමට අනුව මේ සංසාරය අසාරය.
අතෘප්තිකරය.

බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් ලොවට පහළ
වන්නේ මේ දුක් පිළිබඳ මිනිසාට අවබෝධ කර
වීමටය.

බුදු දහමේ මූලික අරමුණද, පරිච්ඡසමුප්පාදයේ මූලික අරමුණද දුකින් අත් මිදීමට මඟ පෙන්වීමයි.

සත්ත්වයාගේ හව ගමන
පටිච්චසමුප්පාදය තුළින් දකිමු.

පරිච්ඡසමුප්පාදය

අනුලෝම දේශනා

පරිලෝම දේශනා
(ප්‍රතිලෝම දේශනා)

“හේතුව ඇති කළ ඵලය ඇත”

යන සත්‍යය

අනුලෝම පරිච්ඡසමුප්පාදය හා බැඳේ.

“හේතුව නැති කළ ඵලය නැත”

යන සත්‍යය

පටිලෝම පරිච්ඡසමුප්පාදය හා බැඳේ.

අනුලෝම පටිච්චසමුප්පාදයෙන් සසර දුක් ඇති වන ආකාරය පෙන්වා දී ඇත.

01. අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා

චතුරාර්ය සත්‍යය නොදැනීම හේතු කොටගෙන කුසලාකුසල කර්ම රැස් කරයි.

02. සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං

කුසලාකුසල කර්ම රැස් කිරීම හේතු කොටගෙන ප්‍රතිසන්ධි සිත පහළ වේ.

03. විඤ්ඤාණ පච්චයා නාම රූප

ප්‍රතිසන්ධි සිත හේතු කොටගෙන රූප වේදනා ආදී පංචස්කන්ධයක් ඇති වේ.

04. නාමරූප පච්චයා සළායතනං

නාම රූප හෙවත් පංචස්කන්ධය හේතු කොටගෙන ඇස, කන, නාසය, දිව, ශරීරය, මනස යන ආයතන හය පහළ වේ.

05. සළායතන පච්චයා ඵස්සෝ

සළායතනය හේතුකොට ගෙන ස්පර්ශය ඇති වේ.

06. එස්ස පච්චයා
වේදනා

ස්පර්ශය හේතු කොටගෙන සුඛ, දුක්ඛ,
උපේක්ඛාදී වේදනා පහළ වේ.

07. වේදනා
පච්චයා තණ්හා

වේදනා හේතු කොට ගෙන තණ්හාව ඇති වේ.

08. තණ්හා පච්චයා
උපාදානං

තණ්හාව නිසා සිතින් දැඩි ව අල්ලා ගැනේ.

09. උපාදාන
පච්චයා භවෝ

සිතින් දැඩි ව අල්ලා ගැනීම නිසා නැවත නැවත
භවයට එකතු වේ .

10. භව පච්චයා
ජාති

නැවත සසරට එකතු වීම නිසා සසර ඉපදීම සිදු
වේ.

11. ජාති පච්චයා ජරා මරණ
සෝක පරිදේව දුක්ඛ
දෝමනස්සපායාසා සම්බවන්ති

ඉපදීම නිසා ජරා, මරණ, ශෝක, පරිදේව,
දුක්ඛ දෝමනස්සාදී සියලු දුක් හටගනියි.

එම හේතු ප්‍රත්‍ය ධර්මයන් නැති කිරීමෙන් සසර දුක් නැති වන ආකාරය ප්‍රතිලෝම(පටිලෝම) පටිච්චසමුප්පාදයෙන් පැහැදිලි කෙරේ.

01. අවිජ්ජායත්ථේව අසේස විරාග නිරෝධා සංඛාරා නිරෝධෝ

අවිද්‍යාව ඉතිරි නොකොට සපුරා ක්ෂය කිරීමෙන් කුසලාකුසල කර්ම රැස් නොවේ.

02. සංඛාරා නිරෝධා විඤ්ඤාණ නිරෝධෝ

කුසලාකුසල කර්ම රැස් නොකිරීමෙන් ප්‍රතිසන්ධි විඤ්ඤාණයක් ඇති නොවේ.

03. විඤ්ඤාණ නිරෝධා නාමරූප නිරෝධෝ

ප්‍රතිසන්ධිය ඇති නොවීමෙන් නාම රූප පහළ නොවේ.

04. නාම රූප නිරෝධා සළායතන නිරෝධෝ

නාම රූප හෙවත් පංචස්කන්ධය පහළ නොවීමෙන් ඇස, කන, නාසය, දිව, ශරීරය, මනස ආදී ආයතන සය පහළ නොවේ.

05. සළායතන නිරෝධා එස්ස නිරෝධෝ

සළායතන පහළ නොවීමෙන් ස්පර්ශය ඇති නොවේ.

06. එස්ස නිරෝධා වේදනා
නිරෝධෝ

ස්පර්ශය පහළ නොවීමෙන් සුඛ, දුක්ඛ,
උපේක්ඛාදී වේදනා පහළ නොවේ.

07. වේදනා නිරෝධා තණ්හා
නිරෝධෝ

වේදනා නොමැති වීමෙන් තණ්හාව නැති
වේ.

08. තණ්හා නිරෝධා උපාදානං
නිරෝධෝ

තණ්හාව නැති වීමෙන් සිතින් දැඩි ව
අල්ලා ගැනීමක් සිදු නොවේ.

09. උපාදාන නිරෝධා භව
නිරෝධෝ

සිතින් දැඩි ව අල්ලා නොගැනීම නිසා
නැවත නැවත භවයට එකතු නොවේ.

10. භව නිරෝධා ජාති නිරෝධෝ

නැවත සසරට එකතු නොවීම නිසා
උපතක් සිදු නොවේ.

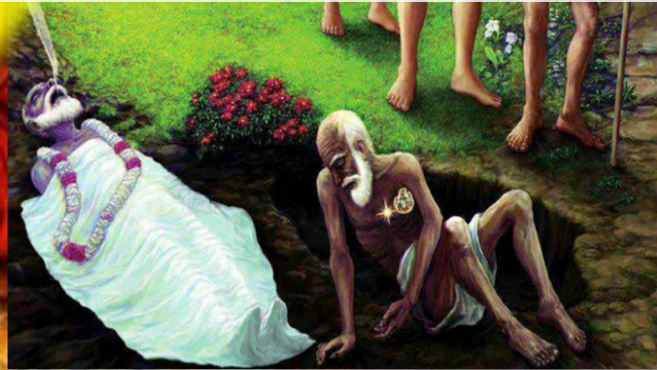
11. ජාති නිරෝධා ජරා මරණ
සෝක, පරිදේව, දුක්ඛ,
දෝමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති

ජාතියක් හෙවත් උපතක් සිදු නොවන
බැවින් ජරා, මරණ, ශෝක, පරිදේව, දුක්ඛ
දෝමනස්සාදී සියලු දුක් නිරුද්ධ වේ.

පටිච්චසමුප්පාද ධර්මය තුළින්
 සංසාරගත දුක ඇති වන හා නැති
 වන ආකාරය මෙන්ම සමාජගත දුක
 ඇති වන හා නැති වන ආකාරය
 පෙන්වා දිය හැක.

- [illegible]

චක්කවත්ති භිහතාද සූත්‍රයේ දී දුප්පත්කම යන සමාජ ගැටලුව ඇතිවන හා නැතිවන ආකාරය පෙන්වා දී ඇත.

දුප්පතුවට ධනය නූපදනා	→	දිළිඳුකම වැඩි වේ.
දිළිඳුකම වැඩි වීම	→	සොරකම වැඩි වේ.
සොරකම	→	අවි ආයුධ බහුල වේ.
අවි ආයුධ බහුල වීම	→	ප්‍රාණභාතය ඇති වේ.
ප්‍රාණභාතය	→	බොරැකීම, කේලම් කීම ඇති වේ.
බොරැව, කේලම්	→	අනිසි කාම සේවනය ඇති වේ.
අනිසි කාම සේවනය	→	රළු වචන, හිස් වචන
රළු වචන, හිස් වචන	→	මිත්‍යා දෘෂ්ටිය ඇති වේ.
මිත්‍යා දෘෂ්ටිය	→	අධර්මයෙහි ඇල්ම විසම ලෝභය ඇති වේ.
අධර්මයෙහි ඇල්ම	→	අදැහැමි සාමාජයක් ඇති වේ.

ඉහත හේතු නැති කළහි අදැහැමි සමාජයක් නැති වී දැහැමි සමාජයක් ගොඩනැගේ.

මහා නිදාන සූත්‍රයේ තණ්හාව මූලකොටගෙන සමාජයේ කාලකෝලහාල ඇති වන අයුරු පෙන්වා දී ඇත.

සුඛ වේදනා

→ තණ්හාව ඇති වේ.

තණ්හාව

→ රූප ආදී අරමුණු සොයයි.

සෙවීම

→ එවා ලැබේ.

ලැබීම

→ හොඳතරක විනිශ්චය කරයි.

විනිශ්චය

→ ඡන්දරාගය ඇති වේ.

ඡන්දරාගය

→ මමත්වය ඇති වේ.

මමත්වය

→ මසුරුකම ඇති වේ.

මසුරුකම

→ ආරක්ෂා කිරීම ඇති වේ.

ආරක්ෂා කිරීම

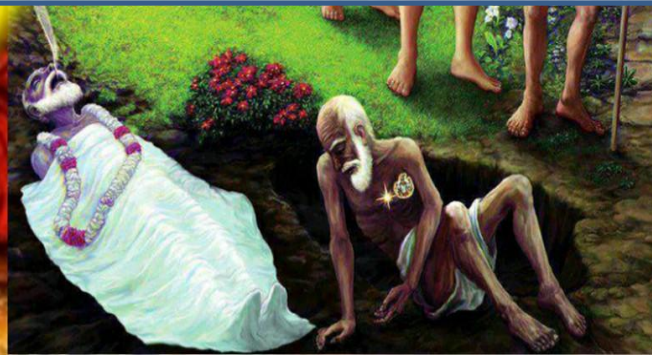
→ දඬු මුගුරු, අවි දරයි ඇනුම්, බැනුම්, බොරු, කේලම් ආදී ළාමක අකුසල ධර්ම ඇති වේ.

මෙසේ තණ්හාව නැති කළහි අවසානයේ දී ළාමක අකුසල ධර්ම ඇති වීමද නැති වී යයි.

අග්ගිවච්චගොත්ත සූත්‍රයේ , දර - ගිනි යන භෞතික වස්තූන් අතර ඇති හේතුඵල සබඳතාව පෙන්වා දී ඇත.

එහිදී,

ගින්නක් දැල්වීමට අවශ්‍යය හේතුප්‍රත්‍ය ඇති කළ එය දැල්වෙන බවත් එම හේතුප්‍රත්‍ය නැති කළ එම ගින්න නිවියන බවත් පෙන්වා දී ඇත.

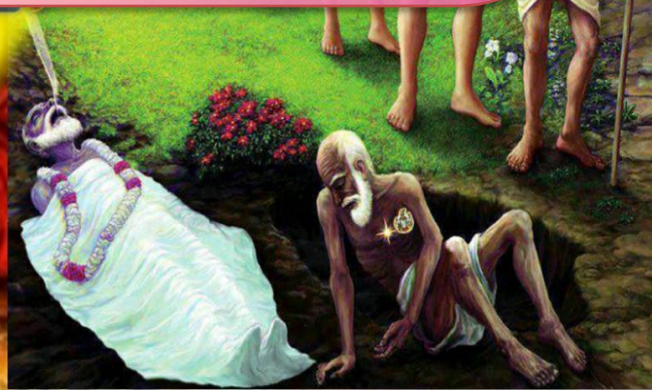
විභාගය සමත් වීම

ඵලය

ඵම ඵලය ලැබීමට පහත හේතු මුල් වේ.

- ❖ දිනපතා පාසල් පැමිණීම
- ❖ පාඩම් වැඩවලට හොඳින් සහභාගී වීම
- ❖ විෂයය අවබෝධ කර ගැනීම
- ❖ දුර්වල තැන් අවම කර ගැනීම
- ❖ විභාගයට හොඳින් ම මුහුණ දීම
- ❖ උසස් ප්‍රතිඵලයක් ලැබීම

සසර දුකටත් , සමාප් දුකටත්
හේතුවන්නේ හේතුවල සබඳතාව
හෙවත් පටිච්චසමුප්පාද ධර්මයයි. අපට
ඵදිනෙදා ගැටලු විග්‍රහයේදී
පටිච්චයසමුප්පාද න්‍යාය භාවිතා කළ
හැකිය.

“සියල්ල ඊශ්වරයාගේ කැමැත්ත බලය අනුව සිදුවේ”

“සියල්ල පූර්ව කර්මය අනුව සිදුවේ”

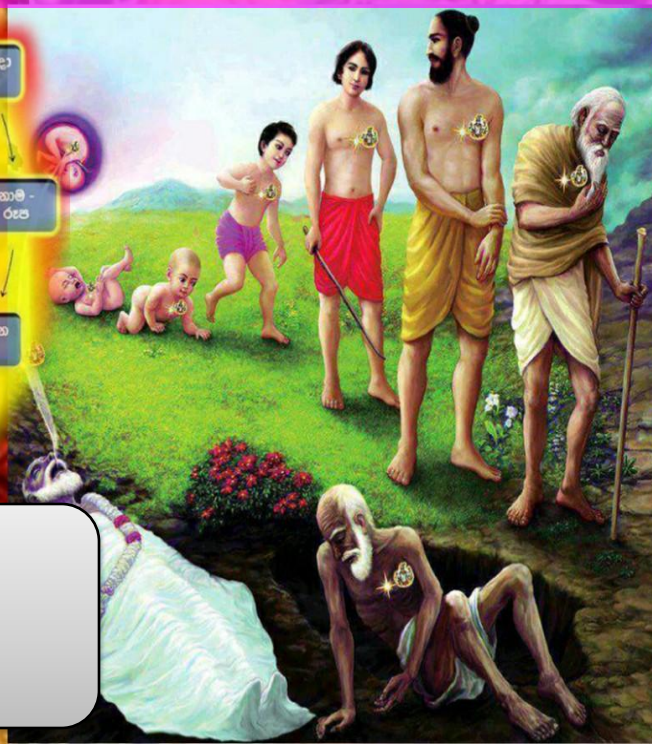
“සියල්ල අහේතුක ව ඉබේ සිදුවේ”

යන පිළිගැනීම් තුනම බුදුදහම බැහැර කරයි.

බුදුදහමට අනුව සියල්ල හේතුවේ
සබඳතාව අනුව සිදුවේ යන්න
පිළි ගනී.

තෙරුවන් සරණයි !

කේ.ඒ.භාග්‍යා ආර්යරත්න මිය
ශ්‍රීපාලි ජාතික පාසල - හොරණ